

HOITO JA SEURANTA NORMAALISTA POIKKEAVAN PAPA-KOKEEN JÄLKEEN

ECCA tukee kohdunkaulan syövän ilmaantumisen vähentämistä lisäämällä tietoisuutta itse syövästä ja keinoista sen vähentämiseksi ja estämiseksi. Tukeutuen eurooppalaisten asiantuntijoiden, tutkijoiden, lääkärin ja kansanterveysjärjestöjen apuun ECCA on tuottanut:

Esitteet:

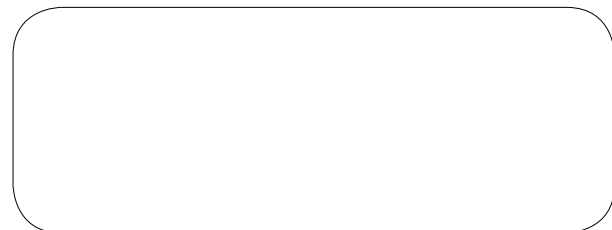
- Kohdunkaulan syövän seulonta
- Ihmisen papilloomavirus (HPV) ja kohdunkaulan syöpä
- Hoito ja seuranta normaalista poikkeavan Papa-kokeen jälkeen

Lisätietoja:

- Käy nettisivuilla: www.ecca.info
- Lähetä kysymys sähköpostilla: info@ecca.info

L3_F1_FLB

terävä/erde Photos: Getty Image / Stockbyte

© ECCA 2006

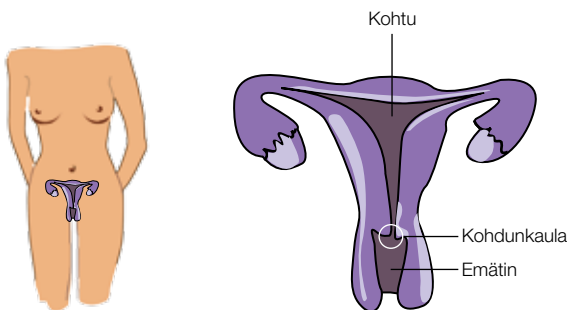
- Normaalista poikkeava Papa-kokeen tulos tarkoittaa että kohdunkaulalla on normaalista poikkeavia soluja. Yleensä muutokset ovat lieviä eivätkä tarkoita syövän löytymistä. Lievätkin muutokset edellyttävät kuitenkin seurantaa.
- Seuranta voi tarkoittaa uutta Papa-koea tai kolposkopiaa eli kohdunsuun tähtyystä.
- Muutokset jotka eivät häviä itsestään tai ovat vahvoja, pitää poistaa, jotta estetään mahdollisen kohdunkaulan syövän kehittyminen. Hoidot ovat yleensä vaivattomia ja voidaan tehdä polikliinisesti.

- Poikkeava Papa-kokeen tulos?
- Mitä seuraavaksi?
- Mikä on kolposkopia?
- Mikä on koepala ?
- Mitä tapahtuu koepalan jälkeen?
- Miten hoidetaan ?
- Mitä hoidon jälkeen?

HOITO JA SEURANTA NORMAALISTA POIKKEAVAN PAPA-KOKEEN JÄLKEEN

Poikkeava Papa-kokeen tulos?

Useimmiten normaalista poikkeavat tulokset ovat lieviä, eivätkä tarkoita syövän tai edes sen esiasteiden löytymistä. Suurin osa muutoksista edellyttää vain seurantaa. Noin yhdelle sadasta tarvitsee tehdä jatkotutkimuksia, jotta pystytään löytämään mahdollinen esiaste, joka hoitamatta saattaisi johtaa vuosien kuluessa syöpään.

Mitä seuraavaksi?

Monenlaiset muutokset ovat mahdollisia löytää Papa-kokeella.

Tulos:	Tarkoittaa:	Mitä tehdään?
ASC-US	Lievää levyepiteelisolukon muutosta eli atypiaa. Useimmiten sen takana on solujen kypsymisen hidastuminen tai HPV:lle viitteellinen löydös	<ul style="list-style-type: none"> Uusi Papa-koe 6-12 kk kuluessa. Jos ASC-US toistuu 2-3 kertaa 12-24 kk aikana, tehdään kolposkopia.
ASC-H	Vähäinen määrä normaalista poikkeavia kypsymättömiä soluja, joissa viitteitä vahvaan muutokseen	Kolposkopia
LSIL	Lieviä muutoksia levyepiteelissä	<ul style="list-style-type: none"> Alle 30 vuotiailla uusi Papa-koe 6-12 kuluessa. Jos edelleen muutoksia, tehdään kolposkopia. 30 vuotta täyttäneille tehdään kolposkopia.
HSIL	Kohtalaisia tai vahvoja muutoksia levyepiteelissä.	Kolposkopia

Mikä on kolposkopia?

Kolposkopiassa tutkitaan kohdunkaulaa suurentavalla laitteella. Tutkimus vastaa pitkälti Papa-näytteen ottoa. Se kestää n. 5-15 minuuttia, eikä myöskäänsatu enempää. Usein kolposkopian yhteydessä otetaan ko epalat.

Mikä on koepala ?

Koepala on kudoksenäyte, jonka avulla tarkennetaan seulontanäytteen (Papa-koe) diagnostista osuvuutta.

Kolposkopian yhteydessä otetaan koepaloja normaalista poikkeavista alueista. Koepalan ottaminen sattuu suunnilleen yhtä paljon tai vähemmän kuin verinäytteen otto. Koepala tutkitaan mikroskooppilla. Poikkeavat löydökset diagnostisoidaan ja löydöksen perusteella päätetään tarvitaanko hoitoa.

Mitä tapahtuu koepalan jälkeen?

Epänormaalit kudoksenäytteet jaetaan vaikeusasteisiin, joita kutsutaan esiastemuutoksiksi eli dysplasioiksi. Myös termiä CIN käytetään. Jaottelu on kolmiportainen, lievä, kohtalainen ja vahva.

Tulos:	Tarkoittaa:	Mitä tehdään?
Normaali	Mitään normaalista poikkeavaa ei löytenyt	Uusi Papa-koe otetaan noin vuoden kuluessa
Lievä esiaste /dysplasia levis/ CIN 1	Lievä muutos	Yleensä lievät muutokset paranevat itsestään, erityisesti nuorilla. Alle 30-vuotiailla muutosta seurataan ilman hoitoa Papa-kokein tai kolposkopiain. 30-vuotta täyttäneet hoidetaan, yleensä sähkösilukkahoidolla
Kohtalainen ja vahva esiaste /dysplasia moderata ja gravis /CIN 2 or 3	Kohtalainen ja vahva muutos	Muutokset hoidetaan

Miten hoidetaan ?

Hoitoa tarvitaan, jottei löydetty esiastemuutos kehittyisi ajan mittaan syöväksi. Hoito on yleensä vaivaton toimenpide, joka tehdään polikliinisesti paikallispuudutuksessa. Koko toimenpidekäynti kestää n.10-20 minuuttia.

Suomessa käytetään eniten sähkösilukkahoitoa, Loopppia. Siinä ohuella metallilangalla leikataan muuntunut alue kohdunkaulalta pois. Loop-hoito on nykyisen tietämyksen perusteella paras hoito.

Muita hoitoja ovat jäädytys ja laser-hoito, jotka ovat jäämässä pois.

Mitä hoidon jälkeen?

Hoito on yleensä tehokas. Yli 90 prosenttia muutoksista paranee kertahoidolla. Koska uusiutuminen on kuitenkin mahdollista, on seuranta tärkeää. Aluksi tiheämmin kerran vuodessa ja myöhemmin viiden vuoden jälkeen harvemmin. Papa-kokeiden väli ei kuitenkaan saa ylittää viittä vuotta. Uudelleen sairastumisen riski säilyy yli 20 vuotta

Sairaslomaa ei tarvita. Hoidon jälkeen on kolmen viikon yhdyntä, ammekylpy ja uintikielto. Suihku ja sauna ovat sallittuja.

Hoito ei vaikuta merkittävästi hedelmällisyyteen tai myöhempään raskauksiin.

Kohdunkaulan syöpä kehittyi kohdunkaulassa, kohdunkaulakanavan aukon kohdalla.

Syöpä voi kehittyä hitaasti HPV-infektion seurauksena solumuutosten kautta esiasteeksi ja vuosien kuluessa syöväksi, jos sitä ei hoideta. Osa esiasteista paranee myös itsekseen.

Kohdunkaulan syövän seulonta Papa-kokeella on ainoa tehokas tapaa estää syövän synty. Kaikkien naisten pitäisi osallistua seulontaa, jota Suomessa tehdään 30-60-vuotiaille naisille ilmaiseksi viiden vuoden välein.